

Aihealue: Konflikti – haukat ja kyyhkyt

Osio 2: Konfliktien inhimilliset kustannukset

Kun konflikti laajenee ja muuttuu väkivaltaiseksi, ihmiset arvioivat joskus tilannetta mustavalkoisesti sen mukaisesti, mitä he pitävät ”hyvänä” tai ”pahana”. Miksi tällainen vastakohtaisuuksia korostava katsomustapa on varsin hyödytön, kun pyritään ymmärtämään konfliktin moninaisia inhimillisiä näkökohtia?

Tämän osion oppimistavoitteet

Oppilaat pystyvät

- ymmärtämään konfliktin eettistä ulottuvuutta
- analysoimaan konfliktiaikojen tyypillisiä luokitteluja ja yksinkertaistuksia ja niiden seurauksia yhteiskunnissa
- näkemään, kuinka inhimilliset näkökohdat ja ihmisoikeudet jätetään enemmän tai vähemmän huomioimatta väkivaltaisissa konflikteissa.

Aineistot

Aineisto 3: julisteita, havaintoesimerkkejä

Aineisto 4: valokuvia, lyhyitä kuvauksia

Aineisto 5: tekstikatkelmia, esineitä, taideteoksia

Aineisto 6: tekstikatkelmia lastenkirjallisuudesta

Ryhmätehtävä 1: Viholliset ja liittolaiset (varaa 15 minuuttia)

Pyydä oppilaita esittämään esimerkkejä nykyhetken ja eilispäivän vihollisista ja liittolaisista. Jaa heidät pienryhmiin ja pyydä heitä tutkimaan ja analysoimaan aineistoon 3 sisältyviä propagandajulisteita (ja/tai muuta haluamaasi kuva- tai tekstiaineistoa, joka kuvaa vihollisten ja liittolaisten suhteita) seuraavien kysymysten avulla:

- Miten vihollinen esitetään tässä? Mitä vaikutusta sillä tavoitellaan? Miten huomiota herättävä tämä kuva oli tuon ajan ihmisten kannalta? Miksi? Mitä se kertoo tuon ajan poliittisesta tilanteesta?
- Miten liittolainen esitetään tässä? Mitä vaikutusta sillä tavoitellaan? Miten huomiota herättävä tämä kuva oli tuon ajan ihmisten kannalta? Miksi? Mitä se kertoo tuon ajan poliittisesta tilanteesta?

Voit halutessasi pyytää oppilaita vielä miettimään, kuinka vihollis- ja liittolaiskuvat esitetään nykyään, ja keskustelemaan asiasta. Ketkä ovat niiden kohteina ja mitä viestinnän välineitä nykyään käytetään? Keskustelun apuna voidaan käyttää aineiston 3 viimeistä kuvaa (Sveitsin UDC-puolueen kampanja) tai muita esimerkkejä.

Ryhmätehtävä 2: Uhrin (varaa 20 minuuttia)

Tässä tehtävässä oppilaiden on tarkoitus pohtia toisessa maailmansodassa uhrin asemaan joutuneita ihmisryhmiä. He oivaltavat myös, että sota vaikutti eri puolilla Eurooppaa eri tavoin mutta yhtä lailla traagisesti, mikä lisää heidän ymmärrystään maailmansodasta monisäikeisenä ja ylikansallisenä konfliktina.

Anna oppilaille aluksi ”uhrin” tiivis määritelmä (ks. *Määritelmät*). Jaa sitten luokka pienryhmiin ja anna kullekin ryhmälle aineiston 4 kuvat ja tekstikatkelmat, kukin erillisellä paperilla. Pyydä oppilaita yhdistämään kuvat ja tekstit. Järjestä sitten koko luokassa keskustelu tuloksista ja pyydä oppilaita tarkastelemaan uudelleen alussa saamaansa ”uhrin” määritelmää. Saadaksesi heidät kyseenalaistamaan uhrin käsitteen aseta se laajempaan asiayhteyteen tuomalla keskusteluun muita kategorioita, kuten syylliset, auttajat ja sivustakatsojat (ks. *Määritelmät*). Keskustele heidän kanssaan näkemyksestä, että jokaisella on mahdollisuus sisäiseen vastarintaan ja oman tahdonvoimansa käyttöön, vaikka häntä pidettäisiin uhrina.

Ryhmätehtävä 3: Lapset ja sota – kokemuksia ja käsityksiä (varaa 15 minuuttia)

Kuinka konfliktin keskelle joutuneet lapset käsittelevät sitä, mitä heidän ympärillään tapahtuu? Lapsia koskettavat ensisijaisesti väkivaltaisten konfliktien aiheuttama pelko, kärsimys ja tuho. He ovat kuitenkin myös erityisen haavoittuvia ja kykenemättömiä ymmärtämään, miksi sotaa käydään ja ketkä ovat vihollisia ja miksi. Tässä tehtävässä oppilaat tutkivat kuva- ja tekstiaineistoa, josta käy eri tavoin ilmi sodan keskellä elävien lasten haavoittuvuus.

Järjestä oppilaat pienryhmiin. Anna osalle ryhmistä aineisto 5 ja osalle aineisto 6. Pyydä ryhmiä tarkastelemaan omaa aineistoaan seuraavien kysymysten avulla (jotka sisältyvät myös aineistoon) ja vastaamaan niihin yhdessä.

Aineisto 5

- Kuvatkaa yhdellä lauseella kunkin esineen merkitystä ja sanomaa.

Aineisto 6

- Mistä konfliktista kussakin katkelmassa puhutaan?
- Miten määrittäisitte käytetyn tekstilajin?
- Mitä yhtäläisyyksiä ja eroavuuksia eri teksteillä on?

Järjestä luokassa keskustelu, jossa aineiston 5 kanssa työskennelleet ryhmät esittävät vastauksensa aineiston 6 kanssa työskennelleille ryhmille ja päinvastoin. Ryhmät pyytävät toisiltaan palautetta. Pyydä oppilaita tuomaan esille syyt, joiden vuoksi lapset ovat haavoittuvia konflikteissa, ja esittämään, miten tämä haavoittuvuus ilmenee. Pyydä heitä kirjoittamaan keskustelun perusteella vastauksensa taululle.